

QORTI ĊIVILI PRIM' AWLA

**ONOR IMHALLEF
DR FRANCESCO DEPASQUALE
LL.D. LL.M. (IMLI)**

**Seduta ta' nhar it-Tlieta
Disgha u Ghoxrin (29) ta' Mejju 2025**

Rikors Numru 1143/2020 FDP

Fl-ismijiet

Drifter Car Rentals Co. Ltd (C 13960)

Vs

David Farrugia (K.I: 329970M)

Il-Qorti:-

1. Rat ir-rikors datat 2 ta' Diċembru 2020 li permezz tiegħu s-soċjeta' rikorrenti talbet is-segweni:
 1. *Illi s-soċjeta' Drifter Car Rentals Co. Ltd topera fis-setturi ta' trasport u kiri ta' vetturi f'Malta;*
 2. *Illi s-soċjeta' rikorrenti kienet dahlet f'negozjati mall-intimat David Farrugia kif rappreżentat minn Alan Lucchese għal partit u bejgħ tal-body tal-vettura bil-pjanċa numru HMY 258, propjeta' tas-soċjeta' rikorrenti u body tal-vettura numru JYV 014 propjeta' tal-intimat David Farrugia;*
 3. *Illi visto li l-vettura tas-soċjeta' rikorrenti kienet ta' valur akbar, il-partijiet kienu wkoll ftehm li kellha tithallas is-somma ta' sitt elef ewro (€6,000) lis-soċjeta' rikorrenti kif jirriżulta mill-ftehim datat 16 ta' Settembru 2019 (Anness bħala **Dok. A**);*

4. *Illi l-imsemmija skrittura b'mod esplicitu tikkunsidra li:*

The number plates will not be sold as part of the sale and Alan will change the plates to JYV 014 in November 2019.

5. *Illi dakinhar li ġew trasferiti l-vetturi in kwistjoni David Farrugia in mala fede assoluta giegħel lir-rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti jifhem li l-pjanċi JYV 014 u HMY 258 kienu tal-istess tip u valur u għaldaqstant flimkien mall-vetturi, iżda diversament minn dak ġia miftiehem, seħħ trasferiment ukoll tal-pjanċi;*
6. *Illi jirriżulta li l-pjanċa JYV 014 mhijiex 'red plate' kif ingħata x'jifhem ir-rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti;*
7. *Illi jingħad li l-valur tal-pjanċa HMY 258 hija ta' madwar ħamsa u tmenin elfewro (€85,000) filwaqt li l-pjanċa JYV 014 li hija 'white plate' għandha valur ferm anqas għall-operat tan-negozju tas-soċjeta' rikorrenti;*
8. *Illi minkejja interpellat diversi drabi sabiex jirritorna l-imsemmija pjanċa HMY 258 u jbidel ir-registrazzjoni tal-istess għall-istatus quo ante l-intimat David Farrugia b'mod abbużiv u b'agħir deplorabbli repetutament irrifjuta li jagħmel dan b'dannu finanzjarju għas-soċjeta' rikorrenti minhabba telf ta' vettura bi skop ta' trasport primarjament sa fejn l-istess jikkonċerna skejjel;*
9. *Illi għaldaqstant kellhom jittiehdu l-proċeduri odjerni;*

Għaldaqstant, is-soċjeta rikorrenti umilment titlob illi dina l-Onorabbli Qorti jogħgħobha, għar-raġunijiet fuq premessi:

- 1. Tiddikjara li t-trasferiment u/jew partit tal-pjanċa HMY 258 mal-pjanċa JYV 014 huwa null u mingħajr effett għax seħħ bi frodi u/jew żball li tolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-ftehim;*
- 2. Tiddikjara li David Farrugia agixxa in mala fede a dannu tas-soċjeta' rikorrenti;*
- 3. Tordna lil David Farrugia jiffirma kwalunkwe dokumenti meħtieġa u/jew jidher sabiex ir-registrazzjoni tal-Pjanċa HMY 258, jew ir-'red plate' b'numru ta' registrazzjoni divers, tirritorna għall-istatus quo*

*ante f'isem is-soċjeta' rikorrenti Drifter Car Rentals Co. Ltd b'dan li l-
'white plate' tiġi ritornata lill-intimat David Farrugia;*

4. *Tappunta kuraturi in sostituzzjoni ta' David Farrugia sabiex jiffirmaw kwalunkwe dokumenti meħtieġa u/jew jidhru sabiex ir-reġistrazzjoni tal-Pjanċa HMY 258, jew ir-'red plate' b'numru ta' reġistrazzjoni divers, tirritorna għall-istatus quo ante f'isem is-soċjeta' rikorrenti Drifter Car Rentals Co. Ltd f'każ ta' inadempiment tal-intimat David Farrugia, b'dan li l-'white plate' tiġi ritornata lill-intimat David Farrugia;*
5. *Tordna n-notifika tad-deċiżjoni ta' din l-Onorabbli Qorti lil Transport Malta (Lands Directorate) għall-informazzjoni u l-adempiment tal-istess;*
6. *Tillikwida d-danni kollha sofferti mis-soċjeta' rikorrenti f'każ li r-'red plate' ma tistax tiġi ritornata fil-patrimonju tas-soċjeta rikorrenti għal kwalunkwe raġuni;*
7. *Tillikwida bħala telf ta' introjtu d-danni kollha sofferti mis-soċjeta' rikorrenti minhabba t-telf u/jew nuqqas tar-'red plate' mertu tal-proċeduri odjerni;*
8. *Tordna lill-intimat David Farrugia iħallas id-danni likwidati minn din l-Onorabbli Qorti;*

Bl-ispejjeż inkluż tal-Ittra Uffiċjali numru 194/2020 u mandat ta' sekwestru kawtelatorju numru 1589/2020.

2. Rat illi fit-22 ta' Jannar 2021 l-intimat laqa' għal dak mitlub billi qajjem is-segweni difiża:
 1. *Fl-ewwel lok, in linea preliminari, ir-rikorrenti jeħtiġilha qabel xejn tidentifika bid-dikjarazzjoni appożita, in-natura tal-azzjoni minnha promossa, u/jew l-artikolu rilevanti fil-liġi abbażi ta' liema din l-azzjoni giet imressqa; dan bil-għan illi l-intimat ikun f'qagħda aħjar illi jiffformula l-kontestazzjoni tiegħu, dwar liema huwa jirriserva li jressaq eċċezzjonijiet ulterjuri, una volta li d-dikjarazzjoni hawn imsemmija tkun saret.*

2. *Fit-tieni lok u fil-mertu, n-negozju ta' bejn il-kontendenti ma sarx b'qerq, vjolenza jew inkella bi żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-istess negozju.*
3. *Fit-tielet lok, mingħajr preġudizzju għas-suespost, it-talbiet attriċi m'għandhomx jintlaqgħu in kwantu infodati fil-fatt u fid-dritt l'għaliex imsejsa u bbażati fuq allegazzjonijiet inveritiera kif del resto ser jiġi ppruvat fil-mori ta' dawn il-proċeduri u fi kwalunkwe każ in-negozju ta' bejn il-partijiet, sar skont kif kien maqbul bejn l-istanti kontendenti, kif imiss u kif trid il-liġi, u għalhekk mhux minnu li n-negozju huwa vvizzjat b'qerq, vjolenza u/jew żball fuq is-sustanza tal-oġġett tiegħu.*
4. *Fir-raba' lok, mingħajr preġudizzju għall-premess, u f'dak li jirrigwarda t-talbiet tas-soċjetà għad-danni, kwalunkwe responsabiltà addebita lill-esponenti qieghda tiġi respinta, u dan għar-raġunijiet li sejr in jirriżultaw fil-kawża.*
5. *Fil-ħames lok, b'raba mal-premess, is-soċjetà rikorrenti ma sofriet l-ebda danni, u għalhekk, it-talba tagħha hija fattwalment u legalment infondata.*
6. *Fis-sitt lok, in kwantu ukoll dak li jirrigwarda it-talbiet għad-danni, mingħajr preġudizzju għall-premess, sejjer jirriżulta fis-smieġ ta' dan ir-rikors ġuramentat illi jekk is-soċjetà rikorrenti tassew sofriet xi danni, ma tistax titlob riżarċiment mingħand l-esponenti billi tali danni kienu riżultat biss tal-aġir tagħha stess.*
7. *Fis-seba' lok, u mingħajr preġudizzju għas-suespost, partikularment għar-raba', l-ħames u s-sitt eċċezzjonijiet premessi, kwalunkwe danni li setgħet b'xi mod sofriet ir-rikorrenti, jekk jirriżultaw f'kull każ, ma jahtix għalihom l-esponenti u għaldaqstant it-talbiet tas-soċjetà rikorrenti, għandhom jiġu miċhuda.*
8. *Fit-tmien lok, it-talbiet tas-soċjetà rikorrenti huma mill-bqija infondati fil-fatt u fid-dritt, kif sejjer jirriżulta waqt is-smieġ ta' dan ir-rikors ġuramentat.*

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri, skont il-ħtieġa, u b'riżerva ċara għal kull azzjoni spettanti lill-esponenti, skont iċ-ċirkustanzi.

Bl-ispejjeż kollha kontra is-soċjetà rikorrenti, illi tinsab min issa ingunta għas-subizzjoni.

3. Rat id-dokumentazzjoni pprezentata mir-rikorrenti mar-rikors msemmi, ossija skrittura datata 16 ta' Settembru 2019.

Provi

4. Rat in-nota tal-intimat ipprezentata fis-26 ta' Frar 2021 (fol 23 sa 27) kontenenti:
 1. Kopja tal-applikazzjoni mal-Coop Services Limited in konnessjoni mal-vettura HMY-258
 2. Cheque image ta' ċekk maħruġ minn David Farrugia u martu Julie Farrugia lil Drifter Co Limited nhar il-11 ta' Novembru 2019
 3. Kopja tal-polza ta' assigurazzjoni tal-vettura HMY-258
 4. Kopja tal-logbook tal-vettura HMY-258
5. Semgħet ix-xhieda ta' **Steward Abdilla** bħala rappreżentant tal-Coop Services Limited mogħtija fis-seduta tas-7 ta' Lulju 2021 (fol 34-38 et seq).
6. Semgħet ix-xhieda ta' **Brian Farrugia** bħala rappreżentant ta' Transport Malta mogħtija fis-seduta tas-7 ta' Lulju 2021 u rat id-dokumentazzjoni eżebita minnu (fol 39-72).
7. Semgħet ix-xhieda ta' **Brian Farrugia** bħala rappreżentant ta' Transport Malta mogħtija fis-seduta tal- 15 ta' Diċembru 2021 (fol 74-80).
8. Semgħet ix-xhieda ta' **Brian Farrugia** bħala rappreżentant ta' Transport Malta mogħtija fis-seduta tal-15 ta' Marzu 2021 (fol 82-83).
9. Semgħet ix-xhieda ta' **David Farrugia** mogħtija fis-seduta tal-15 ta' Marzu 2021 (fol 84-88).
10. Rat illi permezz ta' digriet datat 30 ta' Mejju 2022 il-Qorti ordnat l-allegazzjoni tal-atti relattivi għar-rikors revoka ta' mandat ta' sekwestru bin-numru 1123/2021 deċiż fid-29 ta' Marzu 2022.
11. Semgħet ix-xhieda ta' **Alan Lucchese** mogħtija fis-seduta tat-30 ta' Mejju 2022 (fol 92-95 et seq).
12. Semgħet ix-xhieda ta' **Jeremy Attard** mogħtija fis-seduta tat-30 ta' Mejju 2022 (fol 96-98 et seq).
13. Semgħet ix-xhieda ta' **Steward Abdilla** mogħtija fis-seduta tat-30 ta' Mejju 2022 u rat id-dokumentazzjoni eżebita minnu (fol 99-113).
14. Semgħet ix-xhieda ta' **Kelly White** mogħtija fis-seduta tal-25 ta' Ottubru 2022 (fol 115-116 et seq).
15. Semgħet ix-xhieda ta' **Andrea Arrigo Azzopardi** mogħtija fis-seduta tas-6 ta' Frar 2023 u rat id-dokumentazzjoni eżebita minnha (fol 115-180).
16. Semgħet ix-xhieda ta' **John Borg** mogħtija fis-seduta tal-11 ta' Mejju 2023 (fol 182-189 et seq).
17. Rat illi fis-seduta tal-11 ta' Mejju 2023 ġie ddikjarat illi s-soċjeta' rikorrenti ma għadx għandha provi x'tippreżenta.

18. Semgħet ix-xhieda ta' **Johanna Bartolo** bħala rappreżentanta tal-Bank of Valletta Plc mogħtija fis-seduta tal-24 ta' April 2024 u rat id-dokumentazzjoni minnha eżebita (fol 199-207).
19. Semgħet ix-xhieda ta' **Steward Abdilla** bħala rappreżentant tal-Coop Services Ltd mogħtija fis-seduta tal-24 ta' April 2024 (fol 208-208 et seq).
20. Semgħet ix-xhieda ta' **Massimiliana Gatt** bħala rappreżentanta ta' Island Insurance mogħtija fis-seduta tal-24 ta' April 2024 (fol 209- 209 et seq).
21. Semgħet ix-xhieda ta' **David Farrugia** mogħtija fis-seduta tat-22 ta' Ottubru 2024 (fol 211-223).
22. Rat illi fis-seduta tat-22 ta' Ottubru 2024 il-kawża thalliet għas-sottomissjonijiet finali.
23. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ippreżentata mis-soċjeta' rikorrenti fis-16 ta' Jannar 2025 (fol 225-238).
24. Rat illi fis-seduta tas-16 ta' Jannar 2025 il-kawża giet differita għas-sottomissjonijiet bil-miktub tal-intimat.
25. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ippreżentata mill-intimat fit-13 ta' Marzu 2025 (fol 240-252).
26. Rat illi fis-seduta tal-21 ta' Marzu 2025 il-kawża giet differita għas-sentenza.
27. Rat in-nota ppreżentata mis-soċjeta' rikorrenti fl-1 ta' April 2025 li permezz tagħha qiegħda ċċedi in parte l-ewwel talba sa fejn l-istess tikkunsidra 'frodi' b'dan li żżomm ferm u mhux preġudikat l-istess talba bbażata fuq żball li tolqot is-sustanza tal-oġġett u l-bqija tat-talbiet in toto.

Fatti tal-Każ

28. Jirrizulta illi s-soċjeta' rikorrenti topera fis-setturi ta' trasport u kiri ta' vetturi f'Malta.
29. Jirrizulta illi s-soċjeta' attriċi kienet daħlet f'negozjati ma' Alan Lucchese, li kien qiegħed jidher a nom tal-intimat David Farrugia sabiex isir bejgħ tal-body tal-vettura bil-pjanċa HMY 258 li kienet proprjeta' tas-soċjeta' rikorrenti u body tal-vettura bil-pjanċa JYV 014 proprjeta' tal-intimat David Farrugia.
30. Jirrizulta illi fis-16 ta' Settembru 2019 saret skrittura bejn Alan Lucchese u s-soċjeta' rikorrenti, rrapreżentata minn John Borg (fol 7).
31. Jirrizulta illi gie miftiehem illi l-intimat David Farrugia jħallas lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' sitt elef Ewro (Ewro 6000).
32. Jirrizulta illi fl-imsemmija skrittura kien hemm imnizzel is-segwenti:

“This is to confirm that Alan Lucchese of ID card number 299874M is purchasing the body only of the HMY 258 which will be available in November 2019.

...

The number plates will not be sold as part of the sale and Alan will change the plates to JY014 in November 2019."

33. Jirrizulta illi s-soċjeta' rikorrenti ssostni illi meta sar it-trasferimenti tal-vetturi l-intimat in mala fede giegħel lir-rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti John Borg jifhem illi l-pjanċi HMY 258 u JY 014 kienu tal-istess tip u valur u b'hekk barra t-trasferiment tal-vetturi sar ukoll it-trasferiment tal-pjanċi.
34. Jirrizulta illi a differenza tal-pjanċa HMY 258, il-pjanċa JY 014 ma kinitx tat-tip "*red plate*" iżda kienet "*white plate*". Jirrizulta illi s-soċjeta' qiegħda targumenta illi l-valur tal-pjanċa HMY 258 hija ta' madwar ħamsa u tmenin elf Ewro (Ewro 85,000) filwaqt illi l-valur tal-pjanċa JY 014 hija ferm inqas.
35. Jirrizulta illi s-soċjeta' rikorrenti interpellat lill-intimat sabiex jirritorna l-imsemmija pjanċa HMY 258 u jbidel ir-registrazzjoni tal-istess għall-istatus quo ante iżda l-intimat irrifjuta li jagħmel dan.
36. Jirrizulta illi s-soċjeta' attriċi qiegħda tilmenta illi dan ikkrejala dannu finanzjarju minhabba telf ta' vettura bi skop ta' transport primarjament f'dak li jikkonċerna l-iskejjel.

L-ewwel eċċezzjoni tal-intimat David Farrugia

37. Illi fl-ewwel eċċezzjoni tiegħu l-intimat Farrugia jeċċepixxi illi r-rikorrenti għandha permezz ta' dikjarazzjoni appożita tidentifika n-natura tal-azzjoni minnha promossa u/jew l-artikolu rilevanti fil-liġi abbażi ta' liema din l-azzjoni giet imressqa.
38. Illi jirrizulta illi huwa minnu illi s-soċjeta' attriċi ma tagħmilx referenza għall-artikolu tal-liġi li fuqha qiegħda tibbaża l-azzjoni tagħha, madanakollu, din il-Qorti tosserva illi fl-ewwel talba tagħha hi titlob hekk:

"Tiddikjara li t-trasferiment u/jew tpartit tal-pjanċa HMY 258 mal-pjanċa JY 014 huwa null u mingħajr effett għax seħħ bi frodi u/jew żball li tolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-ftehim".

39. Illi kif diġà' msemmi aktar 'il fuq, l-attriċi ċediet in parte din l-ewwel talba biss sa fejn għandha x'taqsam mal- "frodi" b'hekk issa qiegħda ssejjes l-azzjoni tagħha fuq li t-trasferiment seħħ bi żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett.
40. Illi mill-mod kif inhi fformulata l-ewwel talba, jidher illi l-proċeduri tas-soċjeta' rikorrenti huma bbażati fuq l-Artikolu 976 tal-Kodiċi Ċivili, li jipprovdi kif ġej:

"(1) L-iżball dwar il-fatt ma jgħibx in-nullità tal-kuntratt hlief meta jaqa' fuq is-sustanza nfisha tal-ħaġa li tkun l-oġġett tal-ftehim.

(2) Il-ftehim ma jkunx null jekk l-iżball jaqa' biss fuq il-persuna li magħha jkun sar il-ftehim, hlief meta l-għażla ta' dik il-persuna tkun il-kawża ewlenija ta' dak il-ftehim".

41. Għaldaqstant, din il-Qorti tirrileva illi in vista ta' dan kollu hawn fuq delineat, l-ewwel eċċezzjoni tal-intimat David Farrugia m'għandhiex tkompli tiġi mistharrġa ulterjorment u għalhekk qiegħda tiġi miċhuda.

Meritu tal-Każ

A. In-Natura tal-Pjanċi u t-Trasferiment tagħhom

42. Illi l-pern tal-kawża odjerna hija msejsa fuq it-trasferiment li sar bejn il-partijiet tal-pjanċa HMY 258, li kienet proprjeta' tas-soċjeta' attriċi u l-pjanċa JYV 014, li kienet proprjeta' tal-intimat.
43. Illi kif sostnut mill-istess soċjeta' attriċi, l-pjanċa HMY 258 kienet waħda hekk imsejha "red plate" a differenza tal-pjanċa JYV 014 li hija kkunsidrata bħala "white plate" u għaldaqstant għandha valur ferm aktar ogħli mill-pjanċa JYV 014.
44. Illi in oltre, permezz tal-azzjoni odjerna s-soċjeta' rikorrenti tilmenta illi fil-mument meta sar it-trasferiment, David Farrugia ġieghel lir-rappreżentant tas-soċjeta' attriċi, ossia lil John Borg jaħseb illi ż-żewġ pjanċi huma tal-istess tip u valur u b'hekk seħh ukoll it-trasferiment tal-pjanċi.
45. Illi fl-ewwel lok, qabel ma' din il-Qorti tibda tistharreġ il-meritu tal-każ in deżamina, referenza ser issir għan-nota ppreżentata mis-soċjeta' rikorrenti fl-1 ta' April 2025 li permezz tagħha l-attriċi ċediet in parte l-ewwel talba msejsa fuq 'frodi' iżda baqgħet iżżomm ferm l-istess talba bbażata fuq 'żball'. Għaldaqstant, din il-Qorti hija msejha sabiex tistharreġ jekk it-trasferiment u t-tpartit tal-pjanċi mertu tal-proċeduri huwiex null u bla effett stante illi seħh żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-ftehim.
46. Illi l-ewwel u qabel kolloxx, din il-Qorti tqis illi jkun aħjar illi teżamina n-natura u tip ta' dawn iż-żewġ pjanċi in kwistjoni.
47. Referenza ser issir għax-xhieda mogħtija minn Steward Abdilla fis-seduta tas-7 ta' Lulju 2021, senior manager ta' Coop Services Ltd. Illi huwa jispjega kif ġej:

"Il-Qorti:

Igħifieri ha nifhem ftit. Jiena semmejtlek żewġ pjanċi ... JYV 014 u HMY 258.

Ix-Xhud:

HMY 258 David Farrugia daħal membru magħna. Għax aħna l-koperattiva għandna numru ta' vannijiet ta' numri li jistgħu jidhlu membri u l-bniedem jista' jiġi b'dak in-numru u jidhol membru. Igħifieri jiena ...

Il-Qorti:

Igħifieri David Farrugia għandu n-numru HMY 258 reġistrat f'ismu.

Ix-Xhud:

Hekk hu.

Il-Qorti:

U JYV 014?

Ix-Xhud:
Ma nafx ...

Il-Qorti:
Ma tafux biha.

...

Dr Kirk Brinciau:
Issa inti semmejtlna li b'hala koperattiva tiegħu hsieb il-mini buses il-homor sewwa. Sabiex ikun jista' jaħdem b' mini buses homor, qed nifhem jiena li għandu bżonn red plate?

Ix-Xhud:
Għandna ... għandna log book insejgulu aġna mill-1 sa 404 li huma l-antiki. Dawk bqajna nżommu dawk in-numri aħna ... emm ... jiena u l-uffiċċju nafu liema huma. Bniedem li jiġi biex jidhol membru magħna jrid iġib log book b'wieħed minn dawk in-numri.

Il-Qorti:
Igifieri hemm erbgħa mija u erbgħa (404) vannijiet ...

Ix-Xhud:
Homor insejgħulhom ...

Il-Qorti:
Irregistrati magħkom.

Ix-Xhud:
Eżatt. Eżatt.

Dr Kirk Brinciau:
U r-registrazzjoni tkun fuq il-plate. Intom ir-records tagħkom b'hala numru ... semmejtlna erbgħa mija (400) ... il-plate?

Ix-Xhud:
Fl-antik qabel it-2008 il-plates kienu kollha GMY, HMY u IMY. Allura aħna dawk biss jistgħu jidhlu membru. Igifieri jiena naqbadha mill-plate. Jekk tiġi HMY 258 dak huwa jista' jkun membru magħna.

...

Il-Qorti:
Meta tghidli erbgħa mija u erbgħa (404) ... huma l-erbgha mija u erbgħa (404) li kienu HMY?

Ix-Xhud:
GMY, HMY u IMY.

Il-Qorti:

Kollha flimkien?

Ix-Xhud:

Yes. Yes. Yes.

Il-Qorti:

Allura dawka kollha kellhom id-dritt ... għandhom id-dritt isiru membri tagħkom?

Ix-Xhud:

Eżatt. Ma nistgħux inżidu.

Il-Qorti:

Huma membri jew ma humiex membri ... imma għandhom id-dritt biex isir membru ...

Ix-Xhud:

Ġieli ... ġieli jinbiegħ vann mingħand A għal għand B u l-vann ma jidholx membru mal-Co Op u jagħmel tlett (3) snin nieqes u mbagħad jixtrieh sid C u jidhol membru. Pero l-B jaf ikollu raġuni għax ma jridx jidhol magħna”.

(fol 34 et seq, fol 35 et seq-36 u fol 38 et seq)

48. Illi r-rappreżentant ta' Transport Malta, Brian Farrugia fix-xhieda tiegħu mogħtija fis-7 ta' Lulju 2021 jgħid illi:

“Dr Kirk Brincou:

Tista' tispjegalna ftit id-differenza bejn dik li hija indikata bħala red u dik li preżentajt qabel u indikata bħala Y. Hemm xi differenza fl-użu tagħhom dawn fil-garr tal-passiġġieri?

Ix-Xhud:

Illum ma hemmx differenza. Nerga' ngħid li dan jirrisali qabel ...

Il-Qorti:

Illum jista' jkun pink.

Ix-Xhud:

Illum tista' li trid. Għax dina qabel il-Y ... il-Y il-mini buses riedu jkunu bil fors ħomor. Baqgħu japplikaw din il-x'jisimha l-Co Op. Il-Co Op Services hawn ... bħala ... bħala koperattiva baqgħu jagħmlu l-vannijiet tagħhom ...

Il-Qorti:

Iridu jkunu ħomor.

Ix-Xhud:

Iridu jkunu ħomor ... imma dik biċċa tagħhom. Għall-awtorita' gie miftiehem li jista' jkun any colour.

Il-Qorti:

U dana mit-2009 'il quddiem?

Ix-Xhud:

Ija.

Il-Qorti:

All right.

Ix-Xhud:

Imma l-bojod fejn qabel it-2009 ma kienx jeżisti liċenzja ta' operator kienu taħt public service garage, u jekk tara d-dokument ... tista' tuża dan ... it-tieni page ... it-tielet page tal-ownership fil-fatt jgħidlek ... fejn hemm ownership jekk jogħġbok il-page l-oħra ... jekk taraha tghid ... of type ... public service garage. Hemm hekk ... hemm hekk hija l-bojod kienu għax pre 2009 u l-bojod kienu joħorġu l-bojod bil-VY kienu taħt public service garage. Illum il-ġurnata joħorġu taħt operator's licence. Għax inti dan biex ikollhom ... biex ikollu ... jista' jużaha bil-Y irid ikollu jew liċenzja ta' operatur u qabel 2009 kienu bil-public service garage.

...

Il-Qorti:

Sa 2009 vannijiet kellhom ikunu ħomor bil fors.

Ix-Xhud:

Ehe.

Il-Qorti:

U mbagħad wara infethet.

Ix-Xhud:

Għalihom ... kif għidt għal per eżempju għal koperattiva għadhom jaħdmu bin-number plate ... bi tlett numri plus li għandhom ... kif naqbad ngħid ... statut għalihom kif iħaddmu dak. Imma l-awtorita' timxi mal-liġi ...

Il-Qorti:

Bħala awtorita' illum il-ġurnata ma tagħmilx distinzjoni bejn red, white, green, blue, yellow ...

Ix-Xhud:

Eżatt.

Il-Qorti:

Ikunu li jkunu. Hija l-Co Op se mai li qed tagħmel distinzjoni bil-kulur."

(fol 47 u fol 49)

49. Illi l-istess Brian Farrugia jerga' jixhed fis-seduta tal-15 ta' Diċembru 2021 fejn huwa jkompli jispjega s-segwenti:

Ix-Xhud:

Issa dawn kienu wkoll li gie liberalizzat li mhux bil fors il-mini buses jibqgħu ħomor. Pero kien hawn kumpanija ...

Il-Qorti:

Ħomor bħala kulur?

Ix-Xhud:

Bħala kulur. Imbagħad kien hawn il-Co Op ... l-unika kumpanija li baqgħet iżżommhom ħomor u li baqgħet ukoll ... kienet talbet meta kienet se ssir il-bidla li dina kellha four, ow, two (402) members tagħha ... li kellha emm ... in-numri tagħha u din riedet ... kienet talbet dak iż-żmien illi meta qed jinqalbu, għax dawn riedu jinqalbu minn Y għal ... jibqgħu jgħorru n-numru tagħha ... dawn in-numri igifieri meta qed nagħmlu l-qalba minn Y erbgħa (4) numri bi plate ħamra għal pjanci li nafuhom illum ...

Il-Qorti:

Bil-PY fl-aħħar ...

Ix-Xhud:

PY fl-aħħar riedet tiġi u jzommu n-numru li kellhom l-antik.

Il-Qorti:

Li kellhom qabel. Ok.

Ix-Xhud:

U dan kienet l-Awtorita' ... konna għidna li ma ssib ebda oġġezzjoni imma bħala prinċipju ... bħala garr ta' passigġieri etc ... bħala liġi baqa' kollox l-istess. Pero għal ... għas-suq hemm barra ... għas-settur dana jfisser ħafna. Daka li ... li wieħed irid jara. Fejn għall-Awtorita' dana huwa ... huwa bdil amministrattivament u legali, għas-settur hemm barra ...

...

Ix-Xhud:

Eżatt. Ċikku l-poplu hemm barra ... jew Brian jista' jkollu PY imma mhux se jkollu YPY għax dawk li għandhom YPY huwa membru tal-Co Op u Brian Farrugia qed jagħmel l-istess xogħol igorr il-passigġieri pero mhux membru tal-Co Op. Issa meta inti ... meta inti f'das-settur qiegħed membru tal-Co Op ... għandek ċertu privileġġi. Dak imma fis-settur ... ma tidholx l-Awtorita' jew ... jew xi ħaġa legali fiha. Issa fuq dan li qed nitkellmu kien wieħed minn dawk li kien ... ma nafx għadux li huwa kien tal ... tal-Co Op.

...

Ix-Xhud:

Issa biex minn MY jinqalbu PY ... mela inti għandek HMY per eżempju ... HMY 258 f'dan il-każ. Mela l-ftehim mal-Co Op kien illi dana meta se jieħu l-PY irid jieħu PY 258.

Il-Qorti:

Ok ... għax ir-registration number tiegħu kien 258.

Ix-Xhud:

Issa ... eżatti ... eżatt ... issa dan huwa ... l-Awtorita' hija ... kull ma għandha ftehim huwa li ttih l-istess number plate. Issa dan il-ftehim mal ... mal Co Op kien limitatament fuq number plate. Ma tidholx f'affarijiet oħra. Pero bħala ... kif ... kif ġia għidt, bħala koperattiva ggorr ... u għandha ċertu benefiċċji. Tagħti x-xogħol lil haddiema tagħha ... hawn ... lill-Operaturi u benefiċċji oħrajn.

Il-Qorti:

Iġifieri HMY huwa number plate li kien mogħti lil koperattiva ...

Ix-Xhud:

U kien ... YPY illum ...

Il-Qorti:

Illum

...

Dr Kirk Brincan:

Mela ħa nkunu naqra iktar speċifiċi biex nevitaw konfużjoni, hemm żewġ plates hemm HMY258 u hemm JVY 014. Dawn huma l-plates mertu tal-kawża odjerna. Pero bejn dawn il-plates x'inhil d-differenza fil-valur fis-sug ... issa milli taf inti.

Ix-Xhud:

Ehe ... imma dan bħal ma għidt ... bħala Awtorita' ma tidholx eżattament bħala valur. Jiena li wieħed nista' ... li nista' nagħti dan huwa n-nies li jigu għandna ... l-operaturi iġifieri li jgħidu lilna ... il-valur huwa għax dana magħhom iġorru l-entry fee li toħroġ ukoll mill-iskeda tal- 499 / 56. Biex inti tixtri vann tal-eleven (11) seater, għandek hax il-elf (11,000) euro biss biss biex tibda u xi haġa seats ... issa jekk tixtri vann ta' twenty one (21) seater għandek kważi sbatax il-elf (17,000) euro bħala seats. Miegħu ... miegħu jekk inti qed tixtri ... qed tixtri ... mela l-vann għandek il-prezz biex tixtrih ... per eżempju miegħu ... miegħu jekk inti qed tixtri ... qed tixtri ... mela l-vann għandek il-prezz biex tixtrih per eżempju erbghin elf (40,000), plus is-seats ... sittax il-elf (16,000) oħra, plus illi jekk huwa ... hawn hekk minn hawn 'l hawn ma tidholx l-awtorita'. L-awtorita' tidhol fis-seats biss. Plus jekk inti qed tixtrih mingħand Brian Farrugia ha ngib eżempju ... mingħand Brian Farrugia għandu prezz ... għax għandu ċertu xogħol abbinat miegħu ... imma jekk inti qed tixtrih mingħand il-koperattiva għax għandha hafna xogħol abbinat magħha qed tixtrih bi prezz ferm iktar oghla milli qed tixtrih ... il-permess ... imma l-awtorita' hija estranja għaliha.

Il-Qorti:

Ara hux qed nifhemek sew ... id-differenza bejn HMY u JVY hija ... l-HMY hija abbinata mal-koperattiva ...

Ix-Xhud:
Eżatti.

Il-Qorti:
U l-JVY mhix abbinata ...

Ix-Xhud:
Eżatti. Eżatti.

Il-Qorti:
Dik hija d-differenza.

...

Il-Qorti:
Għad domanda li qed jgħid Dr Brincan ... mela ... kieku wiehed jixtri pjanċa JVY jew inkella jixtri pjanċa HMY ...

Ix-Xhud:
Hemm qabża kbira.

Il-Qorti:
Hemm qabża fil-valur.

Ix-Xhud:
Ovvjament.

Il-Qorti:
Għax naturalment l-HMY iġġib magħha l-abbinament mal-koperattiva ...

Ix-Xhud:
Aħna ... aħna bħala li nisimgħu mill-operaturi li għol-awtorita' ...

Il-Qorti:
Intom bħala awtorita' ...

Ix-Xhud:
Ma nagħmlux ... ma tagħmlilniex differenza. U dan ...

Il-Qorti:
Għalikom kollha l-istess.

Ix-Xhud:
Eżatt. Kollha huma ...

Il-Qorti:
Imma l-HMY għandha abbinazzjoni mal-koperattiva u allura jidher li għandha valur differenti."

(fol 75, 76 u 76 et seq u 77-78 et seq)

50. Illi fix-xhieda ta' Jeremy Attard, skrivan tal-Coop Services huwa jikkonferma illi s-sinifikat tar-'red plate' huwa li jista' jidhol membru mal-koperattiva u jispjega:

Il-Qorti:

Il-logo tal-CoOp. All right. Igifieri min għandu dak li ngħidulu aħna red plate huwa membru magħkom?

Ix-Xhud:

Iva.

Dr Kirk Brinciau:

Mela l-ewwel haġa, tgħidilna ftit x'benefiċċji hemm li tkun membru magħkom, jekk tista'?

Ix-Xhud:

Ikun hemm benefiċċji fix-xogħol ... dik ... xogħol, outings ...

Dr Kirk Brinciau:

Ma tistax forsi tidhol aktar fid-dettall?

Il-Qorti:

Igifieri biex nifhem jien ... jista' xi hadd b'number plate m'huwiex minn dawn jiġi jsir membru magħkom?

Ix-Xhud:

Le.

Il-Qorti:

Ma jistax. Dan huwa membership card tagħkom.

Ix-Xhud:

Eżatt.

Il-Qorti:

Igifieri jkollok dan in-number plate u b'dan in-number plate issir membru mal-Co Op.

Ix-Xhud:

Hekk hu.

Il-Qorti:

U b'dan in-number isir membru tax-xogħol kollu tal-Co Op qed nifhem jien?

Ix-Xhud:

Eżatt."

(fol 97)

51. Illi in oltre fix-xhieda ta' Andrea Arrigo Azzopardi gie kkonfermat illi:

“Dr Kirk Brincau:

Issa tispjegalna brevement id-differenza bejn red plate u white plate u x'kien l-HMY 258 hekk tista'?

Ix-Xhud:

Ok ... mela hija xi haġa colloquial term li tgħid red plate u white plate ... imma il ... biex niftehmu tintuża haġna fid-diskors bejn ix-xufiera tal-mini buses. Meta ngħidu pjanċa bajda jiġifieri emm ... pjanċa li mhijiex membru mal-koperattiva tal-mini buses.

Il-Qorti:

L-HMY 258 kienet pjanċa hamra jew pjanċa bajda?

Ix-Xhud:

Mela to my knowledge hamra ...

...

“Dr Kirk Brincau:

Bajda. Issa tispjegalna ftit x' inhi d-differenza forsi fix-xogħol u anke bħala membru tal-koperattiva bejn hamra u bajda?

Ix-Xhud:

Ok. Mela meta jkollok vann li huwa membru fil-koperattiva inti tkun tista' emm ... tiegħu x-xogħol mingħand il-ko-op stess. Emm ... jiġifieri jekk inti ma jkollokx membership speċjalment iktar f'dawn is-snin riċenti ma tistax tiegħu x-xogħol mingħand il-koperattiva mingħajr membership.

Il-Qorti:

Iġifieri qed nifhem sew illi bil-vann HMY 258 dik kienet hamra ... jiġifieri intom kontu tiegħu xogħol biha?

Ix-Xhud:

Iva ...

Il-Qorti:

Fis-sens mingħand il-koperattiva. Issa meta mbagħad kellkom il-JVY 014 intom stajtu tiegħu xogħol mill-koperattiva?

Ix-Xhud:

Dak il-vann ... dak il-plate JVY 014 ma jistax isir membru għax m'huwiex pjanċa hamra biex niftiehm.

(fol 119-119 et seq)

52. Illi għaldaqstant, kif jidher ukoll mill-provi u mix-xhieda hawn fuq riprodotta, jidher ċar u manifest illi d-differenza bejn iż-żewġ pjanċi in kwistjoni hija li, l-pjanċa HMY

258¹ hija kkonsidrata bħala “*red plate*” fis-sens illi hija pjanċa li permezz tagħha wiehed jista’ jissieheb membru mal-kooperativa, filwaqt illi bil-pjanċa JYV 014 dan ma jistax isir. Tant huwa hekk illi kif jidher a fol 24 tal-proċess, fid-dokument immarkat bħala DF1, l-intimat applika mal-kooperativa u rreġistra l-vann bil-pjanċa HMY 258 u li b’hekk sar member tal-kooperativa.

Ikkunsidrat

53. Illi stabbilita x’inhil d-differenza bejn iż-żewġ pjanċi u d-distinzjoni bejn “*red u white plate*”, din il-Qorti sejra teżamina jekk it-trasferiment ta’ dawn iż-żewġ pjanċi sarx bi żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-ftehim.

54. Qabel xejn, referenza ser issir għall-ġurisprudenza nostrana fuq din il-materja. Fis-sentenza fl-ismijiet **Olanda Theuma Whitelaw vs Maria Pace**² gie stabbilit illi:

“In-normattiva dwar żball ta’ fatt hija stabbilita minn żewġ artikli tal-Kodiċi Ċivili li jaqraw hekk:

“974. Jekk il-kunsens ikun gie mogħti bi żball... ma jkunx jiswa. »

“976. (1) L-iżball dwar il-fatt ma jgħibx in-nullita` tal-kuntratt hlief meta jaqa’ fuq is-sustanza nfisha tal-ħaġa li tkun l-oġġett tal-ftehim.”

»L-origini tal-artiklu 976 mhix imsemmija mill-conditor tal-Kodiċi Ċivili . Hu identiku għall-art. 1110 tal-Kodiċi ta’ Napuljun, u għall-art. 1110 tal-ewwel Kodiċi Ċivili Taljan.

»L-iżball gie definit bħala “una difformità fra le idee della nostra mente e l’ordine delle cose”.

»Kien hemm kontroversji filoloġiċi dwar il-kelma sustanza. Giorgi jgħid li dahlet fil-kodiċijiet moderni bil-passaporti awtorevoli tad-dritt Ruman iżda l-ġuristi Rumani qatt m’użawha bl-istess tifsira tal-kodiċijiet moderni. B’error in substantia kienu jifhmu żball dwar in-natura fiżika tal-ħaġa. Il-kittieba moderni kellhom diversi opinjonijiet dwar it-tifsira ta’ din il-kelma. (i) L-iktar rigorużi rrestringewha għall-kwalitajiet essenzjali ex natura rei: per eżempju ramm maħsul bid-deheb minflok deheb; kristall minflok djamant. (ii) Ohrajn inqas ibsin wessgħuha għall-kwalitajiet li jkunu ħajru lill-partijiet biex jaslu għall-ftehim: ex pacto: żiemel tal-ġiri; żiemel tat-tagħbija. (iii) Fl-aħħarnett hemm dawki li jaħsbu li m’hemm l-ebda kriterju fiss u assolut; imma kolloxx jiddependi miċ-ċirkostanzi tal-fatt li l-valutazzjoni tiegħu hija mħollja fid-diskrezzjoni prudenti tal-Imħallef. Din hija l-opinjoni prevalenti fid-dottrina Taljana .

»Il-Giorgi jaqbel mat-tielet (iii) skola ta’ ħsieb u jikkonkludi li:

»“... essere interamente subiettivo il criterio sottinteso dal legislatore nel significato della parola sostanza; vale a dire un criterio tutto relativo al

¹ Issa saret YPY 258

² Deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-14 ta’ Diċembru 2022- Kawża numru: 183/2019/1

modo, in cui veniva considerato l'oggetto della convenzione dal contraente, che si è ingannato.”

»*Biex isahhaħ il-fehma tiegħu, l-istess trattista jiċċita t-travaux préparatoires tal-kodiċi ta' Napuljun, fejn jingħad li “in una parola, il giudice deve restar convinto, che la parte, non si sarebbe obbligata, se non fosse stata in errore”. Ghalkemm il-Giorgi ma jaqbilx mal-użu tal-kelma sostanza, li jilmenta li l-kompilaturi tal-kodiċi ta' Napuljun ikkupjaw servilment mingħand il-Pothier, jgħid li, għall-Pothier, il-kriterju karatteristiku tas-sustanza huwa soġġettiv. Fi kliem il-Pothier:*

»*“L'errore rende nulla la convenzione, non solo quando cade sulla cosa stessa, ma altresì sulla qualità della cosa, che i contraenti hanno avuta principalmente in mira e che ne forma la sostanza.”*

»*Il-Giorgi jammetti li t-tifsira tal-kelma sostanza għet imgebbda wisq minn din l-interpretazzjoni, iżda hekk kien hemm bżonn sabiex tiġi evitata l-materjalità tat-tifsira iktar letterali tagħha u tiġi addattata għall-ħtiġijiet tal-prattika forensi. Għalhekk sostanza tista' tfisser, skont iċ-ċirkostanzi:*

“... la natura fisica della cosa contrattata; la sua forma d'origine o la derivazione sua; anche taluna di quelle qualità ordinariamente secondari, ma eccezionalmente decisive secondo l'intenzione dei contraenti, possono acquistare il carattere giuridico di sostanza della cosa all'effetto di aprir l'adito alla nullità per vizio di consenso.”

»*Similment, il-Qorti tal-Kassazzjoni Ċivili Franciża ddefiniet żball fuq is-sustanza kif ġej:*

»*“L'erreur doit être considérée comme portant sur la substance de la chose lorsqu'elle est de telle nature que, sans elle, l'une des parties n'aurait contracté.”*

»*F'Malta, il-Qorti tal-Appell, f'għadd ta' sentenzi, aċċettat id-dottrina soġġettiva, u ċċitat lill-Laurent, lil Pothier u lil Domat. Biex jiġi identifikat jekk kwalità hix sostanzjali jew aċċidentali, wieħed irid għal darb'ohra jħares lejn il-volontà tal-partijiet.”*

55. Illi f'sentenza oħra mogħtija fl-ismijiet *BCL Gaming Limited vs Sparkasse Bank Malta Public Limited Company*³ ġie ritenut illi:

“Illi tenut kont tal-artikli fuq riprodotti jirriżulta paċifiku li hu neċessarju li l-iżball irid ikun wieħed sostanzjali – senjament, wieħed li jolqot is-sustanza tal-ħaġa nnifisha;

Illi kif irriteriet il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza fl-ismijiet Ludvic Catania vs. Carmel sive Charles Bianco nomine, datata s-16 ta' Settembru, 2011, fejn fir-rigward irriteriet is-segwenti:

³ Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-11 ta' April 2018- Kawża numru 101/2014

“Hu neċessarju illi l-iżball ikun sostanzjali. Il-liġi tagħna tgħid illi l-iżball ta’ fatt ma jgħibx in-nullita’ tal-konvenzjoni jekk mhux meta jaqa’ fis-sostanza tal-ħaġa li tkun oġġett. Mela f’dan il-każ hemm bżonn illi kien hemm żball fis-sustanza, jew, kif tgħid id-dottrina u l-ġurisprudenza, anki fil-“kwalita’ sostanzjali” ta’ dik il-ħaġa. Il-Laurent, li jikkommenta disposizzjoni simili għal tagħna (art. 1110 tal-Kodiċi Franċiż) jiċċita fuq din il-materja lil Pothier li jgħid x’għandna nifhmu bi żball fis-sustanza. “L’errore annulla la convenzione, eghli dice, quando cade sulla qualita’ della cosa che le parti hanno avuto principalmente di mira e che forma la sostanza di questa cosa (ara Pothier. Des Obligations, n.18).

L’errore sulla sostanza e’ dunque un errore sulla qualita’; ma non ogni errore sulla qualita’ e’ sostanziale; il bisogna che esso cada su di una qualita’ principale, ed e’ l’intenzione delle parti quella che decidera’ se una qualita’ e’ o no principale; bisogno vedere cio’ che hanno avuto di mira le parti contrattando. E’ il caso di applicare il principio di Domat – ‘Se le parti non avrebbero contrattato se avessero saputa che la cosa non aveva quella qualita’ che esse le supponevano, l’errore sara’ sostanziale e viziera’ il consenso. Se per contrario, le parti avessero contrattato pur sapendo che la cosa non aveva quella tale qualita’, l’errore non viziera’ il consenso e non annullera’ il contratto ... La questione e’ dunque in sostanza una questione d’intenzione, vale a dire, che il Magistrato deve deciderla secondo le circostanze della causa’ (Laurent, Diritto Civile, Vol. 15, no. 488)”

56. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tagħmel referenza għad-dokument a fol 7⁴ tal-proċess fejn permezz tiegħu l-partijiet kif rappreżentati ftehm u s-segwent:

*““This is to confirm that Alan Lucchese of ID card number 299874M is **purchasing the body only of the HMY 258** which will be available in November 2019.*

The agreed price for the van is € 6000. A deposit of € 500 has been left today. A balance of €5,500 will be due when the vehicle is ready to be picked up in November.

The number plates will not be sold as part of the sale and Alan will change the plates to JY014 in November 2019⁵.”

57. Illi mill-qari ta’ din l-iskrittura joħroġ biċ-ċar illi l-partijiet kienu ftehm u illi kien qed jinxtara biss il-body tal-vettura bil-pjanċa HMY 258 u li in oltre, l-pjanċi ma kinux parti mill-bejgħ.

58. Fix-xhieda tal-intimat mogħtija fis-seduta tal-15 ta’ Marzu 2022 huwa jtenni s-segwent:

*“Dr Kirk Brincau:
Meta aħna qed ngħidu li inti kont qed tipprova tixtri xi ħaġa, x’kont qed tipprova tixtri? Body?”*

⁴ Datat 16 ta’ Settembru 2019

⁵ Enfażi ta’ din il-Qorti

Ix-Xhud:

Jiena ridt body għall-air condition l-aktar. Għax tiegħi kien antik bħala body u xtaqt xi haġa aħjar għax l-education bdew jissikkawna biex niktbu l-EURO 4 jew EURO 3 u tiegħi kien antik. U ridt xi haġa biex tkun naqra aħjar milli għandi jiena.

Il-Qorti:

U meta qed ngħidu body ovvjament qed ngħidu body ta' vettura.

Ix-Xhud:

Il-body biss ... il-body biss tal-vettura.

Dr Kirk Brinciau:

Inti l-ħlas ta' sitt elef (6,000) euro li kien sar lil Drifter naqblu li dan għal body biss kien sar il-ħlas? Il-ħlas għal xiex kien sar?

Ix-Xhud:

Jiena tajtu l-pjanċa tiegħi u hu tagħni l-pjanċa tiegħu ...”

(fol 84 et seq)

59. Referenza ser issir ukoll għax-xhieda mogħtija minn Alan Lucchese, li kienet il-persuni li nneozjat għan-nom tal-konvenut u li hija wkoll firmatarja tad-dokument a fol 7. Illi fix-xhieda tiegħu huwa jispjega:

“Dr Kirk Brinciau:

Lil John. U dawn in-negozjati x'kienu jikkonsistu ... jekk tista' tghidilna ftit.

Ix-Xhud:

Li kellu xi vannijiet irid ibiegħhom John għax ibiddel l-antiki mal-moderni u kien qalli ... għax rani b'mini bus lili u kien qalli jien ikolli xi vannijiet għal bejgħ. Qalli tkun taf lil xi hadd ... qalli kellimni. Kont naf li David ried jibdel il-vann u kont ċempilt lil John. John dak iż-żmien kien laħaq biegh vannijiet li kellu ... qalli tini naqra ċans oħra ... bejn xahrejn ... tlett xhur oħra ... għidtlu jekk jibqa' mħajjar nerga' nċempillek. Kien baqa' mħajjar li jintriga b'vann u ċempilt lil John. Għidtlu int għandek xi haġa. Qalli għandi tnejn (2) vannijiet.

Dr Kirk Brinciau:

Igifieri kien baqa' mħajjar li jintriga qed ngħidu għal David Farrugia.

...

Ix-Xhud:

Imbagħad kellimt lil John ... għidtlu int għandek xi haġa ... qalli iva ... qalli għandi tnejn (2) vannijiet. Għidtlu nista' narahom ... qalli mur il-garage. Għax jien kont naħdem l-Għadira bil-minibus. Tlajt il-Mellieħa u hareġ il-mechanic u għidtlu liema huma l-vannijiet li għandu John għal bejgħ. U l-mechanic ċempel lil John biex jistaqsieh liema kienu l-vannijiet. U qalli ...

qalli ismagħni ... qalli l-abjad mhux qiegħed hawn ... qalli u hemm dak l-aħmar li hemm hemm barra. Qalli issa ara liema trid. Qalli jew inkella ejja darb' oħra ... għidtlu issa la qiegħed hawn mhux se ninżel u nerġa' nitla'. U għidtlu nista' nara dak ...

Il-Qorti:

L-aħmar?

Ix-Xhud:

L-aħmar. Mort nara l-aħmar, dort dawra mal-body hekk biex nara kif inhu ... u għidtlu jimporta ttini ċ-ċavetta biex nistartjah, għidtlu biex nipprova l-air condition ... lanqas soqtu ... startjajtu biex xgħelt l-air condition biss. U sibtu li qed jaħdem l-air condition. U għidtlu ha nċempel lil John. Ergajt ċempilt lil John u għidtlu dak kemm trid tiegħu u qalli sitt elef (6,000). Għidtlu ha navża lil David ha nara ... u ċempilt lil David u għidtlu dak sitt elef (6,000) irid. Qalli kif inhu bħala body? Għidtlu bħala body jidher mhux ħażin u għidtlu jiena ħaddimtlu l-air condition. Għidtlu l-air condition jaħdem. Qalli jekk tajjeb għalik, tajjeb għalija għax David kien jafdani meta mmur nara vann. Anke qabel meta kien jixtri hu, kont nittawwallu jiena l-vann. U ċempilt lil John u għidtlu isma' dak sitt elef (6,000) jieħdu. Qalli pero dak qabel Novembru ma nistax intihulu l-vann. Għidtlu navża lil David u jekk jaċċetta David ... u David aċċetta li dan il-vann jieħdu f'Novembru. U sa dan it-tant John żamm il-vann u għidtlu bil-patt li l-vann jibqa' fil-kundizzjoni li qiegħed. Qalli iva John. Qalli kif inhu terġgħu tiegħu. U ftehmna fuq sitt elef (6,000) dan il-body, bil patt li ntuh ... li David itih pjanċa ta' vann ieħor. Biex John li jgħib minn barra iwaħħalha fuq dak il-vann. Talabni biex intih xi haga deposit John, ċempilt lil David u għidtlu dak irid ħames mija (500) deposit, għidtlu u ħamest elef u ħames mija (5,500) kif tagħmlu t-transfer. Qalli għandek flus? Għidtlu hemm il-bank faċċata ta' John, għidtlu niġbed u mmur intihomlu, għidtlu mbagħad niġi u ttihomli inti. U sa hemm hekk ftehmna. Inżilt l-uffiċċju ta' John ... jien nimmagina kienet it-tifla tiegħu ... u ċemplitlu ... ftehmna ... ċempilt lil David biex ngħidlu x'numru ha jagħti lil John u l-vann li ha jagħtihulu bin-numru 258 li kien fih. U għamilna l-karta miktuba u ffirmajt flok David jien, peress li kien hemm jien.

Il-Qorti:

Mela qed nurik karta sinjur ... li tidher a fol 7 tal-proċess. Naqblu li din hija l-firma tiegħek?

Ix-Xhud:

Ija mela.

...

Il-Qorti:

Mela jiena hawn hekk għandi li Alan Lucchese qed jixtri l-body tal-vettura HMY 258 u mbagħad hemm il-prezz u kolloxx u mbagħad number plates will not be sold as part of the sale ... igifieri mhux se jinbiegħu n-number plates u Alan will change the plates ...

Ix-Xhud:

Għax ipartu n-numri mhux inbiegħu ... inpartu n-numri mhux inbiegħu. Għax inti li se tiegħu, il-body b'kollox ... biex taħdem bih jibqa' b'dak in-numru. Li jgib John minn barra trid twaħħallu n-numru li nkunu ha nneħħu. Mela dak li ha nneħħu jieħdu John."

(fol 92 et seq-93 et seq)

60. Illi allavolja fix-xhieda tagħhom kemm tal-intimat kif ukoll ta' Alan Lucchese jsostnu illi bejn il-partijiet kien għe negozjat illi kienu ser jingħaddew anke l-pjanċi madanakollu, dan kollu jikkontrasta bi kbir ma' dak provdut u miktub fl-iskrittura, liema skrittura kienet ukoll iffirmata mill-istess Alan Lucchese.
61. Fil-proċeduri odjerni xehdet ukoll Kelly White, l-persuna li ttajpjat id-dokument a fol 7 u li għe ffirmat quddiemha. Ix-xhud issostni illi:

"The Court:

So he purchased the body of the vehicle?

The Witness:

The outside of the body of the vehicle. Exactly. And so I did a receipt and what I did was ... I didn't know what to write on the receipt cause it's not something I've done before. So I went to Andrea, who's the Manager and I said, what should I write exactly? And so on the receipt, if I'm not mistaken, we wrote that it was the body only. And in fact, the guy Alan who came with the deposit gave us another number plate that he was changing the number plate too of this body of this vehicle. So I wrote it on the receipt as well".

(fol 115 et seq)

62. Madanakollu, jidher illi fil-mument li sar it-trasferiment u l-intimat flimkien ma' John Borg, ir-rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti, marru għewwa l-uffiċini ta' Transport Malta, hemmhekk sar ukoll it-trasferiment u/jew it-tpartit bejn iż-żewġ pjanċi. Illi jirriżulta illi din kienet l-ewwel darba li l-partijiet iltaqgħu ma' xulxin.
63. Illi kif jispjega John Borg fix-xhieda tiegħu, dak il-ħin li sar it-trasferiment tal-pjanċi bejn il-partijiet huwa kellu impressjoni li ser jieħu pjanċa ekwivalenti:

"Ix-Xhud:

Għalhekk qegħdin nirreferu għax il-pjanċa ma nistax intiha mal-van ... I mean ma jistax joħodha. Ħsibtu li l-vann li ħa jtini hu, il-plate kien ta' l-istess valur u fil fatt ma kienx.

...

Il-Qorti:

Intom kontu taħt l-impressjoni li JYV 014 kellha l-istess ...

Ix-Xhud:

Value ...

Il-Qorti:
Valur tal-HMY 258.

Ix-Xhud:
Ehe. Imbagħad x'hin morna xi xahar wara ... jew xahrejn wara emm nagħmlu ma' Transport Malta biex nagħmlu mal-Co Op qalli din ma tistax għax din il-pjanċa m'hijiex ... ma tistax tagħmilha m'hemm fil-Co Op. U jiena minn dakinhar 'l hawn inkwetajt.

...

Dr Kirk Brincou:
All right mela tispjegalna ftit x'gara meta intom actually mortu biex tagħmlu transfer sewwa ... mortu licencing unit biex tagħmlu transfer tal-affarijiet.

Ix-Xhud:
It-transfer ha nkun onest magħkom emm ... jiena daka s-Sur Farrugia qisu kien hemm naqra ġenn fil ... bħas-soltu fil-licencing office u jiena just hadtha for granted għidt hekk ... normali hux voldieri ... kont onestament hsibt li ha jtini l-istess pjanċi ta' valur u ma kienx.

Il-Qorti:
Iġifieri intom dakinhar li għamiltu t-transfer ara qed nifhmekx ... inti ukoll għamilt it-transfer tal-HMY 258 lilu u hu għamillek transfer tal-JVY 014 lilek?

Ix-Xhud:
Ehe.

Il-Qorti:
Iġifieri dakinhar stess sar ukoll it-transfer tan-number plate.

Ix-Xhud:
Iva. Ehe.

Dr Kirk Brincou:
Sewwa. Emm ... inti tispjegalna ftit meta rrealizzajt li dawn il-plates kienu differenti u kif irrealizzajt?

Ix-Xhud:
Għax x'hin staqsejt lil Co Op qaluli dak in-number ma jistax isir membru għax mhux qiegħed parti minn dawn l-erbgħa mija permessi li hawn iġifieri. Kien iġifieri ... tista' għorr nies bih imma ma jkunx jista' jkun membru tal-Co Op dik il-pjanċa.

...

Ix-Xhud:

Hekk suppost ... imma aħna peress li ma sarx hekk ... peress li konna bl-idea li dan l-istess valur jiena ma sibtx oggezzjoni li hu jżomm tiegħi u ...

Il-Qorti:

Voldieri li qed tgħid inti igifieri ... lilek qallek li jrid juża n-number plate tiegħu biex jitfgħu fuq vann aktar modern, li kellek int li ridt tbiegħu ...

Ix-Xhud:

Eżatt ...

Il-Qorti:

U minflok imbagħad transferjajtu n-number plates inti tajtu tiegħek bin-number plate tiegħu u hu tak in-number plate tiegħu.

Ix-Xhud:

Eżatt ... hekk kienet eżatt Sur Imħallef.

...

Ix-Xhud:

Sur Imħallef aħna għalhekk għamilna body only ... qed tifhimni ... għax il-pjanča biex inżommha jiena fil-fatt imma mingħalija li se tkun bl-istess valur tal-Co Op u ridt nagħmilha membru u ma kenitx, u ma stajtx.”

(fol 183-183 et seq, 184, 186 et seq u fol 187 et seq)

64. Għaldaqstant, mix-xhieda mogħtija minn John Borg jidher biċ-ċar illi dan it-trasferiment tal-pjanċi kien sar għaliex huwa kien taħt l-impressjoni li ż-żewġ pjanċi huma tal-istess valur iżda meta imbagħad mar jiċċekkja jistax jissieheb membru tal-kooperativa bil-pjanča JYV 014, huwa skopra li ma setgħax għaliex ma kinitx dik imsejha “red plate”. Illi minn hawnhekk, joħroġ eżattament l-element u l-fattur tal-iżball.

65. Din il-Qorti tqis illi hija interessanti x-xhieda mogħtija mill-intimat fis-seduta tat-22 ta' Ottubru 2024 fejn huwa jtenni s-segwenti:

“Il-Qorti:

Il-pjanča l-ħamra tintuża mal-Coop allura għandek dritt li taħdem mal-Coop ... il-pjanča bajda le naqblu ?

Ix-Xhud:

Le taħdem mal-Coop.

Il-Qorti:

Anki bil-bajda taħdem ?

Ix-Xhud:

Mhux hekk ... jiena li kelli fuq il-bajda kont naħdem ix-xogħol ...

Il-Qorti:

Igifieri ma tagħmilx differenza jekk hix hamra jew bajda ?

Ix-Xhud:

Le taħdem ... hemm hafna xogħol u jaħdmu ... m' hemmx differenza. Jiena x-xogħol li kelli li qlibt fuq it-258 ... HMY 258 kien kollu fuq il-pjanċa l-bajda.

Il-Qorti:

Jigifieri dak li kellek irregistrat prinċipalment ... preċedentement fuq il-JVY 014 ?

Ix-Xhud:

Iva ... dak inqaleb kollox fuq it-258. Jigifieri jiena qabel ma xtrajt it-258, jien kont naħdem kollox mal-koperattiva u jhallasni normali ...

...

Ix-Xhud:

Jiena b' dik il-karta u daqshekk. Mort hemm igifieri ... għadda ż-żmien jigifieri ma qgħadtx niffittah ejja nagħmlu transfer jew xi haġa biex mhux bħal ma qal hu biex infittieh jew xi haġa ... jien l-ikbar każ ... jiena kull ma ridt nibdel il-vann għar-raġuni li l-ADT ... hawn sorry l-Education bdew jitolbuna jekk ma jkunx Euro4 u bl-aircondition ma jistax ikompli jopera. U għal dik ir-raġuni ...

Il-Qorti:

U allura dan il-vann li kellu John Borg ...

Ix-Xhud:

L-ewwel li ma tlabt lil John Borg jiena aircondition ridt ... issa sadid u mhux aircondition ridt jiena f' dan il-vann. Aħmar, abjad, iswed ... imma jien ma jimpurtanix ... aircondition u Euro4 jew Euro ma nafox x'kien dak iż-żmien ...

Il-Qorti:

Jigifieri inti ma xtrajtux biex tixtri l- H ... in- number plate HMY 258 ?

Ix-Xhud:

Mhux ovvja.

Il-Qorti:

Ma kontx interessat fin-number plate ?

Ix-Xhud:

Aircondition.

Il-Qorti:

Inti li kont interessat huwa mill-body tal-karozza ...

Ix-Xhud:

Aircondition l-iktar. Dik importanti ...

...

Dr Kirk Brinciau:

Mela jekk ngħidlek dak li qallek John Borg kien li ejja nerggħu npartu l-pjanċi biex kulhadd jieħu l-pjanċa li kellu qabel għax hekk kien il-ftehim u l-vannijiet m'humieq parti minn ... nerggħu nittrasferixxu lura ... qed tifhimni jew mhux qed tifhimni ?

Ix-Xhud:

As such mhux nifhemek għax kif qed tgħidha ... imma jiena ... jiena ... jiena li qalli jew li qed niftakar jien ta' erba' (4) snin ilu ... qalli ejja nerggħu nagħmlu kolloq bir-reverse u jien mela fhimtu li nagħmlu din il-biċċa xogħol. Jien intih tiegħi u hu jtini tiegħi ... li jiena ha nispiċċa bla vann. Hekk hsibtha jien. Ma fehmlhix kif qed tfehemhieli inti. Biex fhimt ... biex fhimtha mingħandek staqsejtek tliet darbiet ... għax aħseb u ara kieku qalhieli hu ...

...

Il-Qorti:

Ġiet YPY 258 ... issa li qed jipprova jgħidlek hu ... inti qed ... inkun korrett ngħid għax inti hekk qed tgħid anke ... illi inti kien jinteressak mill-body tal-vann, l-air conditioner, magni u Euro4 u daww il-ħafna affarijiet. X'kellu u ma kellux number plate ma kellekx interess ?

Ix-Xhud:

Ma kellekx interess.

Il-Qorti:

Zero.

Ix-Xhud:

U fil-fatt lanqas kien imdaħħal mal-koperattiva ... mal-korporattiva u lanqas kien qed jinteressani jkunx jew le mal-koperattiva.

Il-Qorti:

Igifieri l-HMY 258 dak iż-żmien ma kienx imdaħħal ?

Ix-Xhud:

Ma kienx imdaħħal xejn u jien haadt bla xogħol ukoll mingħandu. Jigifieri x-xogħol ... jiena veru għall-body biss ridtu u għall-aircondition."

(fol 215 et seq, fol 218-218 et seq u fol 219)

66. Illi fix-xhieda hawn fuq riprodotta, l-intimat David Farrugia jispjega li huwa ma kellu ebda interess fil-pjanċa tas-soċjeta' rikorrenti stante li għalih l-aktar affarijiet importanti kienu li jkollu vann aktar modern u li jkollu l-aircondition. Dan għaliex huwa kien jaħdem fit-trasport tat-tfal tal-iskola u kienu qed jigu rikjesti mid-Dipartiment tal-Edukazzjoni, allura għall-istess konvenut dawn kienu essenzjali.

67. Din il-Qorti tqis illi mill-provi kollha prodotti, jidher ċar u manifest illi l-ftehim a fol 7 tal-proċess jistipula illi l-pjanċi ma kinux parti mill-bejgħ u li l-intimat kellu jwahhal il-pjanċa JYV 014 fuq il-vann li kien qed jakkwista mis-soċjeta' attriċi u li kien ser ikun fil-pussess tiegħu f'Novembru tas-sena 2019. Madanakollu, meta John Borg u l-konvenut Farrugia ltaqgħu ġewwa l-uffiċini ta' Transport Malta, hemmhekk sar ukoll it-trasferiment tal-pjanċi u kif jispjega l-istess John Borg huwa ma kienx sab oġġezzjoni li jsir dan għaliex kien taht impressjoni li l-pjanċi kienu t-tnejn li huma tal-istess valur. Kien biss xi żmien wara, meta mar jiċċekja jistax ikun membru tal-Coop bil-pjanċa JYV 014 li nduna li din ma kinitx "*red plate*" u li għalhekk ma setgħax jissieheb mal-kooperativa. Illi min-naħa l-oħra, l-intimat allavolja jsostni illi l-ftehim bejniethom kien li jsir it-tpartit tal-pjanċi, madanakollu, jammetti illi għalih l-*'akkwist'* tal-pjanċa HMY 258 ma kinitx importanti billi għalih kienu fundamentali aspetti oħra bħal vann aktar modern b'*airconditioning* system.
68. Illi għaldaqstant, din il-Qorti tħoss illi mill-provi u mill-fatti kollha riportati, jidher ċar illi kien hemm żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett u b'hekk it-trasferiment li permezz tiegħu l-pjanċa HMY 258, li kienet proprjeta' tas-soċjeta' attriċi (issa YPY 258) għaddiet għand l-intimat u l-pjanċa JYV 014, li kienet proprjeta' tal-intimat, għaddiet għand is-soċjeta' attriċi għandu jiġi annullat.

B. Il-Kwistjoni tad-Danni

69. Referenza ser issir issa għat-talbiet tas-soċjeta' rikorrenti in kwantu msejsa fuq id-danni, senjatament is-sitt, is-seba' u t-tmien talba.
70. Jiġi rilevat minn din il-Qorti, illi s-soċjeta' attriċi fl-1 ta' April 2025 intavolat nota li permezz tagħha ċediet in parte l-ewwel talba f'dak li għandu x'jaqsam mal-*"frodi"*. Il-Qorti tosserva illi fil-mument illi s-soċjeta' rikorrenti għamlet dan, awtomatikament dak allegat minnha u ċioe' li l-intimat aġixxa in *mala fede*⁶ jaqa' wkoll u konsegwentament dan għandu wkoll effett fuq id-danni stante illi l-aspett tad-danni ma jiskattax.
71. Illi barra minn hekk, din il-Qorti tinnota illi matul is-smiegħ tal-kawża, ġie sottolineat diversi drabi minn xhieda differenti, illi l-pjanċa HMY 258 allavolja kienet tat-tip "*red plate*" madanakollu s-soċjeta' attriċi ma kinitx irreġistrata u mdaħħla mal-kooperativa.
72. Mix-xhieda tal-intimat David Farrugia ċitata aktar 'l fuq, huwa jispjega illi:
- "Il-Qorti:*
Iġifieri l-HMY 258 dak iż-żmien ma kienx imdaħħal ?
- Ix-Xhud:*
Ma kienx imdaħħal xejn u jien hadtu bla xogħol ukoll mingħandu ..."
73. Dan jiġi kkonfermat ukoll minn Steward Abdilla fix-xhieda tiegħu mogħtija fis-7 ta' Lulju 2021 fejn huwa jgħid illi qabel ir-reġistrazzjoni magħmula mill-intimat, il-pjanċa HMY 258 ma kienet qatt irreġistrata mal-kooperativa:

"Dr Kirk Brincau:

⁶ Vide t-tieni talba tas-soċjeta' rikorrenti

Mela ... qabel din sewwa ... qabel id-19 ta' Novembru tal-2019 jirriżulta mir-records tagħkom min kien registrat bħala membru fuq dan il-vann ... fuq din il-plate?

Ix-Xhud:

Hadd ma kien registrat fuqha.

Dr Kirk Brinciau:

Qabel din ir-registrazzjoni ma kellkom lil hadd registrat magħkom?

Ix-Xhud:

Le."

(fol 35 et seq)

74. L-istess jingħad għax-xhieda mogħtija minn Alan Lucchese fejn huwa jtenni illi:

"Ix-Xhud:

It-258. Jekk kienx abjad ... li kien miżbugħ aħmar ... kien aħmar. Imma permess ta' aħmar jew abjad ma kellux. Ma kienx Co-Op jew xi haġa, għax forsi tagħrfu minn hemm hekk ... imma dan ma kien xejn.

Il-Qorti:

Aħmar biss.

Ix-Xhud:

Kulur aħmar"

(fol 94 et seq)

75. Din il-Qorti tqis illi x-xhieda riprodotta tkompli tikkonferma illi filwaqt li l-pjanċa HMY 258, li kienet tappartjeni lill-attriċi, kienet ikkonsidrata bħala "red plate" u għalhekk eliġibbli biex tissieheb membru mal-kooperativa, madanakollu ma kinitx irregistrata mal-istess kooperativa. B'hekk, dan kollu jkompli jitfa' dawl li t-talbiet tas-soċjeta' attriċi msejsa fuq id-danni għandhom jiġu miċhuda.

Il-Qorti,

Wara illi rat l-atti u semgħet ix-xhieda;

Wara illi rat is-sottomissjonijiet tal-abbli difensuri tal-partijiet;

Tgħaddi biex tiddeċiedi l-vertenza billi:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni tal-intimat;

Tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni eċċezzjoni u t-tielet eċċezzjoni tal-intimat in kwantu relattivi għall-"qerq u vjolenza" in vista tan-nota tas-soċjeta' attriċi datata 1 ta' April 2025 filwaqt illi tiċhad il-bqija tal-eċċezzjoni msejsa fuq "żball";

Tilqa' r-raba', l-ħames, is-sitt u s-seba' eċċezzjoni tal-intimat;

Tiċhad in parte t-tmien eċċezzjoni tal-intimat u dan in kwantu kompatibbli ma' dak deċiż;

Tastjeni milli tieġu konjizzjoni tal-ewwel talba tas-soċjeta' attriċi in kwantu relattiva għall-
“frodi” u dan in vista tan-nota tagħha stess tal-1 ta' April 2025 filwaqt illi:

Tilqa' l-bqija tat-talba msejsa fuq “żball li jolqot is-sustanza tal-oġġett mertu tal-ftehim” u għalhekk:

Tiddikjara li trasferiment u/jew tpartit tal-pjanċa HMY 258 mal-pjanċa JYV 014 huwa null u mingħajr effett;

Tilqa' t-tielet talba tas-soċjeta' attriċi u tordna lill-intimat David Farrugia jiffirma kwalunkwe dokumenti meħtieġa u/jew jidher sabiex ir-reġistrazzjoni tal-pjanċa HMY 258, jew ir-“red plate” b'numru ta' reġistrazzjoni divers, tirritorna għall-istatus quo ante f'isem is-soċjeta' rikorrenti b'dan li l-“white plate” u ċioe' l-pjanċa JYV 014 tiġi ritornata lill-intimat;

Tilqa' r-raba' talba tas-soċjeta' attriċi u tappunta lil Dr Julia Micallef Stafrace, a spejjeż tal-intimat, in sostituzzjoni tal-intimat sabiex jiffirmaw kwalunkwe dokumenti meħtieġa u/jew jidhru sabiex ir-reġistrazzjoni tal-pjanċa HMY 258 jew ir-“red plate” b'numru ta' reġistrazzjoni divers, tirritorna għall-istatus quo ante f'isem is-soċjeta' rikorrenti f'każ ta' inadempiment tal-intimat b'dan li l-“white plate”, u ċioe' l-pjanċa JYV 014 tiġi ritornata lill-intimat;

Tilqa' l-ħames talba tas-soċjeta' attriċi u tordna n-notifika ta' din id-deċiżjoni lil Transport Malta (Lands Directorate) għall-informazzjoni u l-adempiment tal-istess.

Tiċhad it-tieni, s-sitt, s-seba' u t-tmien talba tas-soċjeta' attriċi.

Spejjeż tal-proceduri a karigu tal-intimat.

Francesco Depasquale LL.D. LL.M. (IMLI)
Imħallef

Rita Sciberras
Deputat Reġistratur